

Lehoczki Károly

Háromszázegy

Ave küldte Yorakot az áldott földre, csókot hinteni rá az évfordulón.

Ave:

Háromszáz év, szent idő, a csókod is háromszáz legyen.

Yorak:

S hol találom?

Ave:

Csak menj előre, majd rád köszön.

Régóta bolyong Yorak a világban, megvan egy éve is, de a föld sehol nem szólította meg, hát haladt tovább. S bár gyönyörűséges, lélegzetelállító vidékeken fordult meg, leborulni és ajkával érinteni őket sehol sem vágyott, viszont egyre úzte az idő, el ne késsen Ave áldását rendben átadni. A folyamhoz a reggeli verőfényel érkezik. Békés tavasz terül a tájon, sziporka fények, nem túl távolról harangszó kondul, az ártéri erdő fölött könnyű pára, bő harmat a fűvön.

Yorak:

Szép ez a folyam. Milyen méltósággal hömpölyög! Az örvény is csak annyira kavarog, tisztelje az ember, de meg ne ijessze. Fölötte sirályok keringnek, ráraülnek a habokra, vitetik magukat háttal az árnak, majd elemelkednek megint.

Átlépked a hordalékon, kidőlt fatörzseken, aztán egy tisztáshoz érve egészen a kavicsos partra tér. Csöndesen sodródik a lábánál a széles folyó, épp csak surrogón előre, néhol már-már visszafelé, mint akinek mennie kell, de még maradna. Lehajol, megmártja kezét az árban, a hús elemet arcára paskolva megmosakszik. Illatos a víz, mélyen beszívja, megkönnyebbül a mögötte maradt hosszú út után.

Yorak:

Mintha a hegyi fenyők gyantaszaga, ahonnan ered, keveredne a tengerével, amelybe beletorkollik. Jártam egyiknél, másiknál is, más folyóknál, tavaknál, tengereknél, de ez az illat itt egészen különös, sehol sem éreztem hozzá foghatót, vagy legalábbis nem esett ilyen jól. Meglehet, túl fáradt vagyok. Elnyúlhatnék picit a lassan felszáradó fövényen, ejtőzni csöppet, elringatnának az apró zajok, de hív a kötelesség, túl sok időm nem maradhatott, mindenki meg kell tegye, mi rendeltetett neki, vagy mit elvállalt. Ave kérte, legyenek a követe, nem késhetek el.

Ó, mennyire szeretem őt!

Vajon sejti-e, merre járok, ráleltem-e a vidékre, s majd visszatérek-e?

Ave:

Látom, küzd, s majd visszatér. Hozzám jobbra visszatérnek, mindegy, maguktól indultak-e, vagy az én küldöttem. Az útját senkinek sem egyengetem. Nő vagyok, ők legyenek férfiak. Meg is mondhattam volna pontosan, merre menjen, de így a szép, ha maga kutatja ki. S ki elbukik, omlik a könnye útban visszafelé?
Karjaimban mind vigasztalást talál.

Felveti bájos arcát Ave, hosszú barna haját a vállán eligazítja. Kevés a hozzá fogható megigéző nő, akiben annyi a kellem mint lényében, és akinek fenségét annyian rajonganak. Kék köntöse meglebben, emlí aprót rezdülnek alatta amint sóhajt, eltekint a távolba, oda, ahová kevesen látnak s titokzatosan elmosolyodik.

Yorak:

Ideje indulnom. Ezt a környéket sosem feledem majd, van benne valami rokon. Mintha nem először járnék erre felé. Szerencsések akik lakják, vajon miféle népek?

Yorak talpa alatt megcsikordulnak a kavicsok, s míg halad a parton, nézelődik. A fák mögött házakat lát, templomtornyot, előrébb kőhányást, ami a medret szűkebbre szorítja, vékony oldalágat, rajta híddal, tűzrakások helyét, kivetett rönköt, csak épp egy lélek sincs sehoh, hogy válthatna vele pár szót.

Yorak:

Megkérdezném, boldogok-e annyira, mint ebből a nyugalomból gondolná az ember.

S akkor a kőhányás lábánál elhaladva mozgást vesz észre. Megtorpan, figyel. Egy horgászbot emelkedik a bokrok lombja fölé, suhint, apró csobbanás követi, majd szürkés kalap csúcsa imbolyog jobbra-balra, végül eltűnik s moccsatlanná lesz a környék, amilyen volt.

Yorak:

Hohó, ezt megnézem közelebről!

A kőhányás hátán kitaposott vékonyka ösvényen indul befelé, nadrágjára az aljnövényzet szöszei rátapadnak.

Yorak:

Ezt sem most rakták le, micsoda buja élet kapaszkodott meg, tört föl a kövek között!

Csöndben közelít, s már látja is a neki háttal, arccal a folyam felé ülő férfit. Egyetlen horgászbotja mellette bedobva, a zsinór megfeszül, a horgot helyben tartja az ólom a fenéken, nem kell folyton kikapdossa, újrarahajítsa, elmélázhat kedvére a kapásig. Lám, a fejét előrebiccentve, kissé meggörnyedve gubbaszt, akárha aludna. De mégsem, mert a könyöke, a karja néha megmozdul. Valamivel piszmoz maga előtt, de hogy mivel, nem látszik, takarja a teste.

Yorak lelassít, megáll, gondolja, távolabbról köszön rá, nehogy megjessze, amikor amaz váratlanul megszólal.

Oet:

Nyugodtan jöjjön közelebb.

Yorak megteszi a még hátralévő néhány lépést.

Yorak:

Jó reggelt! Sikerült már fognia valamit?

Oet:

Jó napot! Az idén még semmit, de ez nem gond.

Yorak:

Az hogy lehet? Nincs a folyóban hal?

Oet:

Van.

Yorak:

Ma jött ki először?

Oet:

Hajnaltól estig itt ülök. Minden nap.

Yorak:

Furcsa. Egyet véletlenül is megfoghatott volna.

Oet:

Nem hiszek a véletlenben.

Yorak:

Akkor maga aligha boldog.

Erre Oet karja megáll a mozgásban, lassan, ültében hátrafordul, felmérje Yorakot. Kalapja alatt megvillan a szemüvege. A félfordulattól láthatóvá válik az ölében a rajztábla, rajta fehér kartonlapon egy félig elkészült portréval.

Oet:

Úgy beszél, mint egy idegen, akinek fogalma sincs a mi világunkról.

Visszafordul, folytatja a rajzát.

Yorak:

Ha nem a botján a szeme, persze, hogy nem veszi észre a kapást.
Mit rajzol?

Oet:

Arcokat.

Yorak:

Emlékezetből? A rokonait, ismerőseit?

Oet:

Nem. Fölbukkannak a sodrásban, megfigyelem a vonásaikat, és megjelenítem a lapon.

Yorak grimaszt vág, hoppá, ez itt egy fura szerzet, jobb óvatosnak lenni vele, de rejtett mosollyal csak folytatja.

Yorak:

Mennyinél tart?

Oet:

Nem számolom.

Yorak:

Ötvennél? Száznál?

Oet:

Tíz éve napi kettőnél.

Yorak:

Aj ha! Megvan vagy hétezer. Tudja, kik ők?

Oet:

Ave azt mondta, itt éltek.

Yorak:

Hogy? Jól hallom, Ave?

Oet:

Igen. Éteri nő, nincsen hozzá fogható.

Yorak:

Hol látta?

Oet:

Az örvényből merült fel, amikor még csak horgásztam. Ő kérte, örökítsem meg azokat, akik itt őutána megjelennek. Azok meg csak jönnek és jönnek. Hát, igen, háromszáz év hosszú idő.

Yorak:

Háromszáz? Biztos a számban? Mit jelent?

Oet:

Akkor települtek ide. Az őseink. Hogy biztos vagyok-e benne? Napra pontosan. Tegnap ünnepelték az évfordulót fönn a faluban.

Fájdalom tör föl Yorakból. Karjával végigtörli homlokát.

Yorak:

Ó, az nem lehet! Elkéstem!

Oet ismét hátratekint, pillantása hosszan megállapodik Yorakon.

Oet:

A rendezvényre jött?

Yorak:

Olyasmi. Üzenetet kellett volna átadnom.

Oet:

Még átadhatja.

Yorak:

Az most már nem olyan.

Oet:

Az üzenet sosem olyan, mintha az ember a saját szavait mondaná. Mellesleg boldog vagyok. Vagy hát, nekem így jó. Figyelek, dolgozom, s várom Avet. Érzem, még találkozunk.

Yorak:

Igen, az valószínű. Kívánom magának.
S a peca minek?

Oet:

Megszokásból.

Yorak:

Kik maguk? Honnan jöttek?

Oet:

Nem mindegy? Itt vagyunk, tesszük a dolgunkat.

Oet megint visszafordul a folyam felé, de a rajzolás most nem folytatja, csak mereven bámulja a vizet. Lecsüngő karimájú kalapjában megejtően szelíd, ártatlan.

Oet:

Éltek itt előttünk mások is, és utánunk is fognak élni, nem vagyunk mi akkora csoda.

Yorak:

Megnézhetem a rajzát?

Oet:

Nincs még kész.

Yorak:

Engem nem zavar.

Oet:

A gyereket is akkor látják, amikor megszületik.
Hanem folytatnom kéne.

Yorak:

Értem. Megyek. Merre az út a faluhoz?

Oet:

Amott, a fák között megtalálja. Majd csak menjen a dalok után.

Yorak:

Dalok után? Nem hallok dalokat.

Oet:

Majd meghallja közelebbről. Kaed játszik, egyik nap tangóharmonikán, másik nap hegedűn.

Yorak:

Ma is ott lesz?

Oet:

Arra mérget vehet.

Yorak:

Mit csinál a rajzokkal? Gyűjti?

Oet:

Elengedem a vízbe.

Yorak:

Akkor az olyan, mint az én üdvözetem, amit nem adtam át.

Oet:

Az ég áldja! Késésben vagyok, s nemsokára felbukkan a következő.

Yorak:

Minden jót magának!

Visszabotorkál Yorak az ösvényen a partig, fölötte a Nap jóval magasabban áll mint befelé menet, majd megindul az úthoz a víz mentén a megjelölt irányba.

Nehéz a lelke. Egy egész év törekvése, munkája hullott a semmibe. Milyen büszkeséggel, hálával indult, hogy Ave éppen őt jelölte erre a feladatra, s tessék, elhibázta. Vajon miért éppen őt? – többször is feltette magának a kérdést. Miért pont őt bízta meg? Mindegy, céllal vagy cél nélkül, a lényeg, méltatlanná vált a bizalmára.

Már látja a falu felé vezető utat, de még leül egy kivetett farönkre szomorúan bambulni az árt, üveges szemmel megvizsgálni, hol lehetett volna gyorsabb, igyekvőbb, min múltott a bukása. Mire alkalmas, ha erre sem? Pedig hol van az ő küldetése a tíz évhez és hétezer portréhoz képest? Észre sem veszi, órák telnek el így fölötte, a Nap a folyam túloldaláról kezd a lombok alá, s így a szemébe bevilágítani. Feláll, lesújtva elindul az úthoz. Egyszer csak fölkapja a fejét, hegedű távoli, mesteri futamát veszi ki a természet apró zajai között.

Yorak:

Tangóharmonika és hegedű. Micsoda kontraszt! Hogyan jönnek ezek egymáshoz, még külön napokon is?

Keskeny út vezet a faluhoz, két oldalán cseresznyefák.

Yorak:

Hm, mennyire ismerős fasor!

Kilométernyi hosszú lehet az út, a hegedűs fél távnál húzza az egyik cseresznyefa alatt, Yorak kimerően, komoran közelít, egyre tisztábban hallja a dallamot, egy keringőt, de hogy melyiket, fel nem ismeri. Sosem zenélt, nincs hozzá füle.

Kaeddal szemben megáll, elmélyült játéka megigézi. Akkor szólal meg, amikor Kaed kis pihenőül kiemeli állá alól a hegedűt.

Yorak:

Szép. Mióta játszik?

Kaed:

Nem emlékszem.

Yorak:

Úgy hallottam, harmonikázik is. Azt is ilyen fantasztikusan?

Kaed:

Holnap játszom harmonikán.

Yorak:

Furcsa, nagyon különböző hangszerek.

Kaed:

A hegedű apám népéé, a harmonika anyámé.

Yorak:

A népé, amelyik háromszáz éve érkezett ide? Akik tegnap ünnepeltek?

Kaed:

Az egyik közülük.

Yorak:

Ott volt az ünnepségen? Játszott a tömegnek?

Kaed:

Nem. Én itt szoktam állni.

Yorak:

Miért?

Kaed:

Avenak tisztelgek vele.

Yorak:

Hihetetlen! Mit tud Averól?

Kaed:

Ezen a helyen találkoztunk. Sétáltam, ő szembe jött, rám mosolygott és én azóta nem bírom feledni.

Másnapról neki játszom. Csak neki.

Yorak:

Biztosan Ave volt? Mitől ennyire biztos benne?

Kaed:

Hasonló mosolyt még sosem láttam.

Yorak:

Mennyi ideje ennek?

Kaed:

Tíz éve.

Yorak:

De hisz Ave nincsen itt, nem hallja, üres az út, más sem élvezheti, mi értelme az efféle felhőknek szóló dalnak?

Kaed:

Az, hogy szól.

Yorak:

Kérdezhetem a népéről? Kik ők?

Kaed:

Felesleges.

Yorak:

A faluban kihez forduljak?

Kaed:

Senkihez. A temetőbe menjen, sötétedés után érkezik Sonay, vele beszéljen.

Akkor Kaed lassú, de határozott mozdulattal az álla alá illeszti a hegedűt és felcsendül annak páratlan tisztaságú hangja. Yorak sokáig áll vele szemben, hallgatja. Kaed nem pihen, átszellemült arca meg- megvonaglik, mintha valami fájna neki legbelül, tekintete egy meghatározhatatlan pontra fókuszál. Yorak óvatosan megindul a falu felé, távolodó dallamok és méla szomorúság kísérik.

Yorak:

Ó, én semmit érő bolond! Még csak nem is kérte Ave, s már tíz éve szolgálja! Kik ők, hogy erre képesek, és ki vagyok én, hogy pusztán Ave csókjait sem voltam képes átadni? Csak bolyongtam a világban vakon, értetlenül, meg sem sejtve a helyes irányt.

A Nap közben a fák szintje alá ereszkedik, közeleg az este. Beérve a faluba alig mozdul ember, ha mégis jön valaki, biccentve köszönnek egymásnak, mintha ismerősök lennének, s haladnak tovább. Kövezett utakon ballag rendezett, ápolt házak között, söpört járdán, nyírt fűvön. Estét kongat a templomtorony. Az ablakokban itt-ott felgyulladnak a fények, lejjebb zörögnek a redőnyök, kutyák csaholják meg amint ellépdel a kapuk előtt, bekapcsol az utcai világítás, szétterül a sűrűsödő sötét.

Nézi, merre emelkedik a szint, merre lehet a temető. Könnyen megtalálja, akárha nem először járna ott.

A széles vaskapu kitérve, belép, régi síremlékek előtt vezet az út a ravatalozóhoz. Mikor már majdnem odaér, bekanyarodik a sírok közötti utcácskák egyikére. Itt újabbak az emlékművek, némelyik kövön mécses ég. A Hold nélküli csillagos estében csönd van, szellő se rezdül. Különös érzés tölti el, ami a temetők sajátja, talán a múlt, vagy éppen a gyászos jövő oly borzongató, főleg ilyen késői órán, oldalt pillantgat, néha hátra, s csak most eszmél rá, tulajdonképpen Sonay miatt kóborog itt, reá vár, hogy felbukkanjon, mint állítólag szokott.

Yorak:

Mert, mit várok tőle, mit mondhatna nekem, aki elkéstem és idegen vagyok ezen a tájon? Bár, ez a temető is furcsán ismerős. Ah, minden temető egyforma, valamennyi a romlással, a halállal szembesít. Sonay megvigasztalhat? Dehogy! Akkor meg mit akarok itt? Nem mindegy, találkozom-e vele vagy sem?

Hosszabb idő után oszlani kezd az éji csönd és apró neszekre bomlik. Akkortól az ember már nem reménytelenül magányos, összeszorult szíve kitágul, befogadja az ijesztő világot. Így alig rebben meg, amint pár méterre maga előtt egy férfit vesz észre az egyik síron, a betonkereten ül, hátával támaszkodik a sírkőnek. Megáll, onnan már jól hallhatja a férfit.

Yorak:
Sonay?

Sonay:
Igen.

Yorak:
Rám vár?

Sonay:
Magára.

Yorak:
Honnan tudta, hogy jövök? Kaed, a hegedűs mondta?

Sonay:
Nem. Ave.

Yorak:
Az nem lehet. Ave ezt nem tudhatta, egy éve, hogy elindultam tőle.

Sonay:
Lebecsüli Avet. Ave mindent tud.

Yorak:
Szeretem Avet, ne oktasson! Akkor azt is tudná, hogy elkéstem.

Sonay:
Szereti? Én is. Sokan vagyunk így vele.
Nyugi, tudja.

Yorak:
Ó, milyen nagyokos!

Sonay:
Csak jól értesült.

Yorak:
Mert, mikor találkozott vele utoljára?

Sonay:
Amikor maga ebbe az utcába befordult. Tíz perce.

Yorak:
Ave itt van? Hol? Beszélnem kell vele. Bocsánatot szeretnék kérni.
Vezessen hozzá!

Sonay:
Az nem olyan egyszerű.

Yorak:
Gondolhattam volna, hogy csak tódít. Én bolond, még hitelt adtam magának.

Sonay:
Reggel érkezett. A folyamhoz. Lement a vízhez és megmosdott.

Yorak:
Láthatta is. Leselkedett?

Sonay:
Nappal? Aligha.
Ismerősnek tűnt a környékünk. Különösen a faszor, meg a temető bejárata. Kár, hogy Oet a kőhányáson nem mutatta meg a rajzát, meglehet, felismeri.

Yorak:
Ki maga? Kik maguk?

Sonay:
Az emlékei.

Yorak:
Nekem itt nincsenek emlékeim. Ave küldött, átadni a csókjait.

Sonay:
Hahaha! Gondolja, Avenak nem lett volna sokkal egyszerűbb, ha saját maga adja át e csókokat?

Yorak:
Miért kellettem akkor én neki?

Sonay:
Nem Avenak volt szüksége magára, hanem magának a küldetésre. Hogy rátaláljon a múltjára. A sajátjaira. Aki nem tartozik sehová, az nem létezik. Nos, ideért. Mondhatni, megtért önmagához.

Yorak:
Furcsákat beszél.

Sonay:
Hogy hívják? Yorak, ugyebár. Nos, menjünk egy kört.

Sonay leemeli a legközelebbi égő mécsest és maga előtt tartva megindul. Int Yoraknak, hogy kövesse.

Sonay:
Figyelje a sírfeliratokat. A neveket. Látja? Yorak. Kőműves volt. Menjünk kicsit arrébb. Itt is egy Yorak. Szíjakat gyártott és kereskedett egy Hangya boltban. Vagy nézze, amott, szintén Yorak, fuvarozott, kedvelték az öreget. De jöjjön csak, jöjjön, itt egymás mellett kettő is Yorak, az egyik könyveket kötött, a másik rádiókat szerelt. Felőlem mehetünk még tovább is, nézze, megannyi Yorak, és

persze mások, én sem Yorak vagyok, hanem Sonay, de aztán megint csak Yorak és Yorak, bíró, tanár, gondnok, miegymás.
Talán inkább ez a furcsa, nem?

Yorak:

Elképesztő. És én elkéstem!

Sonay:

Ugyan, dehogy késett el. Megtalálta az irányt, az a lényeg. S a legdrágább, amit az ember saját maga talál meg.
Minden folyik tovább. Háromszáz után háromszázegy következik és az sem kisebb ünnep az előzőnél. Ugyanúgy csókot érdemel.

Yorak:

Mióta ismeri Avet?

Sonay:

Túl régóta, mégis kár, hogy nem korábbról. Amióta ide kiköltöztem. Tíz éve. Hála neki, legalább idefenn éjszakázom.

Yorak:

Látja még ma?

Sonay:

Gondolom.

Yorak:

Ölelem. És köszönöm neki.

Sonay:

Még maradjon. Én most körbejárok. Hívjon, ha mégis kellenék.

Ave:

Mennyire kevés elég egy egyszerű nő boldogságához. Látom, hogy amint Sonay alakja összeolvad a sötéttel Yorak lehajol a hozzá legközelebb eső sírra és ajkát a hideg kőhöz szorítva megcsókolja azt. Feláll, a következőhöz guggol, azt csókolja meg, s így tovább, már nem pusztán érterem, de önmaga nevében osztja ki mind a háromszáz küldött csókot. Legvégül a könyvkötő sírjára borulva hévvel odaforrasztja saját, háromszázegyedik éltető csókját is.

Vége